

Drammen tingrett - TDRAM-2013-58214

Innholdsfortegnelse

Drammen tingrett - TDRAM-2013-58214	1
Innholdsfortegnelse	1
Rettens vurdering	4
Skyldspørsmålet	4
Post I	4
Post I a)	4
Post I b), III a) og b)	5
Post I c)	5
Post I d)	5
Post I e)	6
Tilleggstiltalen	6
Post I f), III c) og V	6
Post II	7
Post IV	7
Straffespørsmålet	8
Saksomkostninger	11

Instans	Drammen tingrett - Dom.
Dato	2013-05-23
Publisert	TDRAM-2013-58214
Stikkord	Strafferett. Trusler. Narkotika. Straffeloven § 227 2. straffalternativ, straffeloven § 132a første ledd bokstav b, jf. annet ledd, jf. fjerde ledd 1. straffalternativ, straffeloven § 162 første ledd, vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 5 jf. skiltforskriften § 8, skilt 362 «Fartsgrense», legemiddeloven § 31 annet ledd jf. § 24 første ledd.
Sammendrag	Mann f. 1969, tidligere straffedømt flere ganger, deriblant for skadeverk og ildpåksettelse, ble dømt til 3 års fengsel for grove trusler, rettstridig adferd overfor aktør i rettsvesenet samt oppbevaring av hasj m.m. Truslene gikk blant annet på sprengninger i Oslo m.m. (Sammendrag ved Lovdata.)
Saksgang	Drammen tingrett TDRAM-2013-58214 (13-058214MED-DRAM). Anke over salærfastsettelse, Borgarting lagmannsrett LB-2013-160379. Anket over straffutmålingen, Borgarting lagmannsrett LB-2013-113361.
Parter	Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Trude Elisabeth Sparre) mot A (advokat Oscar Ihlebæk).
Forfatter	Sorenskriver Kristin Kjelland-Mørdre. Meddommere: Douglas Keith Merrick, Nasera Gilani.

A er født 0.0.1969.

Ved tiltalebeslutning av 22.03.12 og tilleggstitalebeslutning av 02.05.13 utferdiget av Oslo Statsadvokatembeter er han satt under tiltale ved Drammen tingrett for overtredelse av:

I. Straffeloven § 227 annet straffalternativ

for i ord eller handling å ha truet med en straffbar handling som kan medføre høyere straff enn 6 måneders fengsel, under slike omstendigheter at trusselen var skikket til å fremkalle alvorlig frykt, og det foreligger særdeles skjerpene omstendigheter

Grunnlag:

a)

Fredag 4. mai 2012 i X, ringte han sentralbordet i Politidirektoratet og uttalte blant annet 'jeg skal vise dere hva bombe er' eller lignende. A hadde en pågående erstatningssak mot Politidirektoratet vedrørende en etterlysning i 22-juli saken. Trusselen var egnet til å fremkalle alvorlig frykt. Det foreligger særdeles skjerpene omstendigheter idet det ble truet med sprengning som kunne ramme en rekke mennesker og medføre betydelig materielle skader.

b)

Fredag 11. mai 2012 ca. kl. 1545 i X eller andre steder i Norge, ringte han VG og uttalte blant annet 'det ruller flere biler med eksplosiver til Oslo' og 'jeg vil sprengne hele forbanna hovedstaden til helvete og jeg er ikke alene', eller lignende. Han uttalte videre blant annet at dette skulle skje 17. mai, at han hadde utdannelse som gjorde det mulig å produsere sprengstoff selv og at aksjonen hadde vært planlagt lenge. Truslene var egnet til å fremkalle alvorlig frykt. Det foreligger særdeles skjerpene omstendigheter idet det ble truet med sprengning som kunne ramme en rekke mennesker og medføre betydelig materielle skader.

c)

Mandag 1. oktober 2012 ca. kl. 0745 i Drammen eller omegn, ringte han TV2 og uttalte blant annet at han skulle sprengne hele Oslo og TV2s lokaler, at han hadde flere biler i Oslo og at han selv var underveis. Videre uttalte han at han var lei av å bli sammenlignet med B og at han følte seg uthengt i forbindelse med den saken. Truslene var egnet til å fremkalle alvorlig frykt. Det foreligger særdeles skjerpene omstendigheter idet det ble truet med sprengning som kunne ramme en rekke mennesker og medføre betydelig materielle skader.

d)

Ved tre anledninger mandag 1. oktober 2012 ca. kl. 0750, ringte han NRK Østafjells og uttalte blant annet 'som du vet, henrettet B 69 mennesker på Utøya og i dag er det plassert ut flere biler med gass i Oslo som går av', eller lignende. Han uttalte videre at han var lei av det NRK formidlet og at han ville drepe ansatte, samt at 'de hadde en ½ time på seg, så ville alt bli blåst over ende'. Truslene var egnet til å fremkalle alvorlig frykt. Det foreligger særdeles skjerpene omstendigheter idet det ble truet med sprengning som kunne ramme en rekke mennesker og medføre betydelig materielle skader.

e)

Mandag 1. oktober 2012 kl. 0804 ringte han Drammen sykehus og uttalte 'vi blir ikke tatt på alvor. Det vil bli sprengt en bombe på Drammen politistasjon', eller lignende, hvilket var egnet til å fremkalle alvorlig frykt. Det foreligger særdeles skjerpene omstendigheter idet det ble truet med sprengning som kunne ramme en rekke mennesker og medføre betydelig materielle skader.

f)

Torsdag 4. oktober 2012 kl. 1055, i Drammen eller omegn, ringte han sentralbordet ved Nordre Buskerud politidistrikt og uttalte bl.a at han var lei av å bli sammenlignet med B, at han ville ha slutt på dette og at han skulle komme med tung skyts og utslette alle, eller lignende. Trusselen var egnet til å fremkalle alvorlig frykt. Særdeles skjerpene omstendigheter foreligger idet det ble truet med sprengning som kunne ramme en rekke mennesker og medføre betydelig materielle skader.

II. **Straffeloven § 132a første ledd b jf annet ledd jf fjerde ledd første straffalternativ**

for annen rettsstridig adferd overfor en aktør i rettsvesenet å ha gjengjeldt en handling, et arbeid eller en tjeneste som aktøren har utført i forbindelse med en straffesak eller en sivil sak.

Med aktør i rettsvesenet menes den som

c) arbeider eller utfører tjeneste for politiet, påtalemyndigheten, domstolen, kriminalomsorgen eller gjenopptakelseskommisjonen,

Grunnlag:

Torsdag 4. oktober 2012, under avhør på Drammen politistasjon, uttalte han at politiadvokat C var 'et løgnaktig rasshøl som fortjener å få en trekuk med mothaker så langt opp i ræva som det er overhode mulig å komme'. C har tidligere aktorert flere saker mot siktede.

III. **Straffeloven § 162 første ledd** for ulovlig å ha oppbevart narkotika, eller medvirket til dette

Grunnlag:

a)

Fredag 11. mai 2012 kl. 22.30 i ---veien 12B i Lier, oppbevarte han ca. 24 gram formentlig cannabis

b)

Fredag 11. mai 2012 kl 23.00 i Grønlandsleiret 44 i Oslo, oppbevarte han ca. 3 gram hasj.

c)

Torsdag 4. oktober 2012 kl. 11.30 i ---veien 12B i Lier, oppbevarte han ca. 99 gram hasj.

IV. **Vegtrafikkloven § 31 første ledd jf § 5 jf skiltforskriftens § 8, skilt 362 'Fartsgrense'**

for å ha overtrådt bestemmelsen om at enhver skal være oppmerksom på offentlig trafikkskilt, signal og oppmerking og skal rette seg etter de forbud og påbud som gis på denne måte. Skilt nr 362 'Fartsgrense' forbyr kjøring med høyere hastighet enn angitt antall km/t

Grunnlag:

Tirsdag 31. januar 2012 kl. 12.25 i Lier, kjørte han Fiat Strada varebil, med kjennemerke DL 00000 med en hastighet av 75 km/t, til tross for at høyeste tillatte hastighet på stedet ved skilt var 60 km/t.

V. **Legemiddeloven § 31 annet ledd jf § 24 første ledd** for uten lovlig atkomst å ha vært i besittelse av narkotika

Grunnlag:

Torsdag 4. oktober 2012 kl. 12.00 i ---veien 323 i Lier, var han i besittelse av ca 1,1 gram formentlig hasj.

Tilleggstiltalen:

Straffeloven § 227 annet straffalternativ

for i ord eller handling å ha truet med en straffbar handling som kan medføre høyere straff enn 6 måneders fengsel, under slike omstendigheter at trusselen var skikket til å fremkalle alvorlig frykt, og det foreligger særdeles skjerpene omstendigheter

Grunnlag:

Torsdag 4. oktober 2012 kl. 09.45 i Drammen eller omegn, ringte han nødnummer 110 Vestviken IKS og uttalte blant annet «skal vi ikke legge Politihuset, Statens hus og NRK flatt'a» og «nå skal dere få svi» eller lignede. Han uttalte videre at politiet hadde funnet bilen hans, men at sprengstoff kan fraktes annerledes og «nå kommer det noe tungt rullanes». Truslene var egnet til å fremkalle alvorlig frykt. Det foreligger særdeles skjerpene omstendigheter idet det ble truet med en sprengning som kunne ramme en rekke mennesker og medføre betydelige materielle skader.

Hovedforhandling ble holdt 13. - 16.05.13. Tiltalte møtte og erkjente seg delvis skyldig etter tiltalene.

Retten mottok forklaring fra 25 vitner og 1 sakkyndig, og det ble foretatt slik dokumentasjon som framgår av rettsboka.

Aktor la ned følgende påstand:

1. A, f. 0.0.69, dømmes for overtredelse av straffeloven § 132a første ledd bokstav b jf annet ledd jf fjerde ledd, første straffalternativ, straffeloven § 227 annet straffalternativ, straffeloven § 162 første ledd, vegtrafikkloven § 31 første ledd jf § 5 jf skiltforskriftenes § 8, skilt 362 «fartsgrense» og legemiddeloven § 31 annet ledd jf § 24 første ledd alt sammenholdt med straffeloven § 61, § 62 første ledd og § 63 annet ledd til forvaring i 6 - seks - år og med en minstetid på 3 - tre - år.

Til fradrag i straffen går 286 - tohundredeogåttiseks - dager for utholdt varetekt

2. Saksomkostninger idømmes ikke.

Forsvarer la ned påstand om at tiltalte frifinnes for post I, II, IV og tilleggstitalen og for øvrig anses på mildeste måte.

Retten vurdering

Skyldspørsmålet

Tiltalte har vært underlagt judisiell observasjon først og fremst for å vurdere om han var psykotisk i gjerningsøyeblikket. Retten vil behandle spørsmålet om de subjektive straffbarhetsvilkår samlet nedenfor - etter gjennomgang av de objektive straffbarhetsvilkårene post for post.

Post I

Tiltalte har ikke forklart seg i retten om post I, da han ikke husket helt hva som hadde skjedd.

Post I a)

På bakgrunn av forklaringene til vitnene D, E og F legger retten til grunn at tiltalte den 04.05.12 ringte mange ganger til Politidirektoratets sentralbord (POD) over flere timer denne dagen. Han presenterte seg med fullt navn hver gang. Han snakket stort sett med F på sentralbordet, men F ba D ta en av telefonene. Han ville snakke med saksbehandler for den klagesaken han hadde satt i gang. F opplyste at saksbehandler ikke var til stede, men tiltalte fortsatte å ringe. Han snakket gjerne rolig først og begynte deretter å hyle og skrike.

Han uttalte blant annet til D «Jeg skal vise dere hva en bombe er» eller lignende, og til F «Jeg skal faen meg ta deg. Jeg skal riste innvollene dine. Jeg har dynamitt og skal sprengre hele direktoratet i lufta. Det B gjorde er ingenting i forhold til det som skal skje nå» eller lignende. D og F skrev avviksmelding samme dag som dette skjedde.

Både F og D var sterkt preget av telefonsamtalene i dagene som fulgte. D forklarte at samtalen hadde tatt nattesøvnen hennes et par dager, og at hun var redd for å ta telefonsamtaler som kom fra sentralbordet en

måneds tid etter. F forklarte at hun var redd tiltalte kunne gjøre alvor av truslene, og at hun måtte ha følge fra jobben den aktuelle dagen. Hun sa at hun mottok en del ubehagelige telefoner på sentralbordet, men at telefonene fra tiltalte den 04.05.12 var de verste hun hadde opplevd opp til nå. Da hun forklarte seg i retten kjente hun igjen på redselen fra den gang han ringte.

E forklarte at tiltalte hadde ringt også tidligere til POD og kommet med trusler, men at disse han kom med 04.05.12 var de kraftigste til nå. Det ble deretter satt i gang ganske omfattende tiltak for å ivareta personer og bygningen etter en gjennomgang med Sentrum politistasjon, og dette var en økonomisk krevende pakke.

Retten mener at det er bevist utover enhver rimelig tvil at tiltalte har handlet som beskrevet i tiltalens post I a) og at trusselen var egnet til å skape alvorlig frykt.

Post I b), III a) og b)

På bakgrunn av forklaringen til vitnet G, avspilling av telefonsamtalen som ble tatt opp på bånd og dialogutskrift fra telefonsamtalen legger retten til grunn at tiltalte ringte til VGs sentralbord den 11.05.12. Han snakket rolig en liten stund og begynte deretter å skrike og rope.

Han uttalte blant annet til G «Det ruller allerede ut biler i dag som har så mye eksplosiver rundt seg at her i landet skal det få lov til faen meg få bli 17. mai fordi dere glemte retten til den minste av dem alle.» «La oss sprengre hele forbanna hovedstaden til hælvet.» Vitnet spurte om det skulle gjøres 17. mai. Tiltalte svarte «Dette skal gjøres 17. mai ja. Her skal det virkelig bli nasjonalt.» Tiltalte informerte for øvrig om at han ikke var alene, at han hadde utdanning innenfor sprengstoff, at det var fånyttet å sveise igjen kumlokkene i Oslo og at dette hadde vært planlagt lenge.

G forklarte at hun ble svært preget av samtalen med tiltalte. Hun så for seg hva som ville skje. Særlig var hun redd for barnetoget. G sa at hun alltid har vært glad i 17. mai, men at tiltalte har ødelagt 17. mai for henne. Hun forbød barn og barnebarn å være i Oslo sentrum 17. mai i fjor. Også i år var hun glad for at barnebarna ikke gikk i barnetoget.

Hun forklarte for øvrig at hun har hatt tiltalte mange ganger på telefonen, og at også vikarer på sentralbordet har snakket med ham. Hun trodde tiltaltes henvendelser var et rop om hjelp.

Retten mener at det er bevist utover enhver rimelig tvil at tiltalte har handlet som beskrevet i tiltalens post I b) og truslene var egnet til å skape alvorlig frykt.

Tiltalte ble arrestert samme dag. Tiltalte har forklart at politiet fant ca. 24 gram hasj hjemme hos ham i forbindelse med ransaking av boligen og ca. 3 gram hasj i skjortelomma hans ved inkvirering. Tiltaltes forklaring støttes av to framlagte beslagsrapporter fra politiet om ransaking og beslag av 12.05.12.

Post I c)

Vitnet H forklarte at han den 01.10.12 kl. 07.45 mottok telefon fra tiltalte via TV2s sentralbord. Tiltalte presenterte seg med fullt navn og fødselsdato. Tiltalte uttalte blant annet at «Jeg er på vei til Oslo med en bil full av bomber» eller lignende. Tiltalte informerte videre om at blant annet TV2-huset ville bli sprengt. Da vitnet spurte om hvorfor dette skulle skje, repliserte tiltalte at han var lei av å bli sammenlignet med B. Vitnet hadde skrevet opp ordlyden i bombetrusselen mottatt den 01.10.12 på sin mobil under/rett etter samtalen.

H sa at han som vekter hadde plikt til å melde truslene videre til vakt sjef og politi, og at man alltid må ta slike trusler alvorlig. Han sa at han personlig ikke helt trodde tiltalte ville gjøre alvor av truslene siden tiltalte var såpass ilter at han ikke virket helt seriøs.

H forklarte for øvrig at tiltalte både hadde ringt og besøkt TV2-huset flere ganger tidligere.

Retten mener at det er bevist utover enhver rimelig tvil at tiltalte har handlet som beskrevet i tiltalens post I c) og truslene var egnet til å skape alvorlig frykt.

Post I d)

På bakgrunn av forklaringene fra vitnene I, J og K legger retten til grunn at tiltalte den 01.10.12 kl. 07.50 ringte NRK Østafjells. I to telefonsamtaler med I presenterte han seg med fullt navn og sa han var fra X i Y. Han spurte I om hun husket hvor mange personer som ble drept på Utøya. Han uttalte blant annet at «i dag er det plassert flere biler med gass i Oslo som ville gå av» eller lignende. Han uttalte at han hadde varslet TV2 og VG om det samme. Han uttalte også at han var lei av det nrk formidlet, det var feil i innholdet og at han

skulle drepe dem i nrk. Tiltalte startet rolig, men etter hvert ble det bare hyling fra tiltalte og umulig å få til noen dialog.

Da I skulle lese opp nyhetene denne morgenen, overlot hun til J og ta den tredje telefonen fra tiltalte. J spurte om dette med gassbiler som var plassert rundt i Oslo var ment som en trussel. Tiltalte svarte bekræftende på dette.

Telefonsamtalene ble meldt videre til vaksjefen denne dagen, vitnet K. Vitnet forklarte at han ble informert om gassbilene og at de hadde 30 minutter på å komme seg ut av bygget.

Etter trusselen gjennomførte politiet området, og mente det var sikkert. De som ville kunne likevel få gå fra jobb denne dagen.

Alle tre vitner kjente tiltalte fra før, da de hadde snakket med ham tidligere. K hadde snakket med ham mange ganger. I starten rundt 2005 snakket tiltalte om innholdet av musikken i nrk, hvor K var musikkansvarlig. Etter hvert utviklet samtalen seg til å dreie seg om tiltaltes behov for helsehjelp og at hele systemet var mot ham. I 2009 hadde han fått en ubehagelig telefon hvor tiltalte snakket om hvor viktig barna er og at han ville bli borte en stund og når han kom tilbake ville de merke det.

Retten mener at det er bevist utover enhver rimelig tvil at tiltalte har handlet som beskrevet i tiltalens post I d) og truslene var egnet til å skape alvorlig frykt.

Post I e)

Den 01.10.12 kl. 08.04 mottok Drammen sykehus ved vitne sentralbordmedarbeider L en bombetrussel som lød omtrent slik «Vi blir ikke tatt på alvor. Det vil bli sprengt en bombe på Drammen politistasjon». Mannen som ringte hadde en voksen, kraftig stemme og snakket rolig. L fikk ikke sagt noe før mannen la på.

Vitnet M forklarte at gjennomgang av tiltaltes telefon viste at det var ringt fra den til Drammen sykehus den 01.10.12 kl. 08.04.

Retten viser til at tiltalte ikke presenterte seg denne gang. Samtidig viser retten til at tiltalte hadde ringt inn to andre sprengningstrusler den aktuelle morgenen henholdsvis kl. 07.45 og kl. 07.50. Innholdet av den aktuelle trusselen lignet svært på de truslene som var blitt framsatt der, og for så vidt også på dem som ble framsatt i mai. Beskrivelsen av tiltaltes stemme og væremåte stemmer også. Retten mener det er bevist utover enhver rimelig tvil at det var tiltalte som ringte inn trusselen og at trusselen var egnet til å skape alvorlig frykt.

Tilleggstiltalen

På bakgrunn av forklaringen til vitnet N, avspilling av telefonsamtalen som ble tatt opp på bånd og dialogutskrift fra telefonsamtalen legger retten til grunn at tiltalte den 04.10.12 kl. 09.45 ringte til 110 (brannvesenet) og kom til Vestviken IKS. Han uttalte blant annet «Skal vi, skal vi, skal vi legga Statens Hus, politihuset og NRK flatt allikavæl 'a ?» Han uttalte også to ganger at «Nå kommer det noe tungt rullandes.» For øvrig sa tiltalte at de hadde funnet bilen hans, men sprengstoff kan da fraktes i andre biler. Han ytret også at politiet og nrk er løgnaktige, null presise og de slenger ut løgn om de minste karene i gata. Han presiserte også at han aldri hadde sammenlignet seg med B.

Kunstner forklarte for øvrig at han hadde vært borte i tiltalte ved en tidligere telefon hvor tiltalte forklarte hvordan en bombe skulle lages og hvordan man kunne fjerne styre biler.

Truslene framsatt 04.10.12 var egnet til å framkalle alvorlig frykt.

Post I f), III c) og V

Retten legger til grunn, ut fra forklaringen til vitnet O, at tiltalte den 04.10.12 rundt kl. 11 ringte til sentralbordet til Nordre Buskerud politidistrikt og presenterte seg. Han uttalte at han var lei av at politiet trakasserte ham og sammenlignet ham med B. Han ville komme å ta dem. Han ville komme med tunge skyts og sprengte dem. Han hadde venner som kunne hjelpe ham fra det høyreekstreme miljøet.

I følge vitnet startet samtalen rolig, men eskalerte veldig. Tiltalte ble sintere og sintere.

Trusselen var egnet til å framkalle alvorlig frykt.

Tiltalte ble senere samme dag pågrepet i boligen til vitnet P. Tiltalte har forklart at ved ransaking av denne boligen fant politiet veska hans under trappa til 2. etasje. I den var det rundt 100 gram hasj. Da politiet

ransaket tiltaltes bopel fant de ytterligere 1,1 gram hasj. Tiltaltes forklaring underbygges av to rapporter om ransaking og beslag av 04.10.12 og rapport om laboratorieundersøkelse av 24.10.12 fra Kripos.

Post II

Tiltalte har forklart at han uttalte det som er referert i tiltalens post II under politihøret den 04.10.12, men ville likevel ikke erkjenne straffeskyld.

Vitnet politiadvokat C forklarte at tiltalte hadde kommet med en uttalelse i politihør den 04.10.12 om at tiltalte skulle stikke noe opp i rompa hans med pigger og deretter dra det ut igjen.

C forklarte videre at denne uttalelsen bekrefter det ubehaget han føler når tiltalte er løs. Det å bli utsatt for trusler er nesten verre enn en konkret handling, fordi man vet ikke hva som kan skje. C ga uttrykk for at han synes det ville være svært ubehagelig å møte tiltalte på gata.

Tiltalte begynte å ringe C etter dommen i Y-saken i 2010. Tiltalte kjeftet og truet og C ba han besinne seg slik at tiltaltes henvendelse ikke endte med et straffbart forhold.

C har vært involvert som aktor i fengslinger og hovedforhandlinger i to saker vedrørende tiltalte i perioden 2007 til 2010. Vitnet var også involvert i besøksforbudet overfor tiltalte i X sentrum fra 2011, da samfunnet i X over tid var blitt redd for ham, og beslutning om avhenting sommeren 2011.

Retten mener det er bevist utover enhver rimelig tvil at tiltalte forholdt seg som beskrevet i siktelsen, og at dette var en gjengjeldelse i forhold til det arbeid politiadvokat C hadde utført i tiltaltes saker beskrevet i avsnittet ovenfor.

Post IV

Tiltalte kunne ikke huske noe av dette forholdet.

På grunnlag av forklaringen fra vitnet Q og framlagt logg fra lasermåling av fart den 31.01.12, legger retten til grunn at tiltalte kjørte i 60 km/t i 75 km/t sone på Ringeriksveien i Lier kommune.

*

Etter gjennomgang av postene i de to tiltalene ovenfor, konstaterer retten at de objektive straffbarhetsvilkår er til stede. Retten vil så se på de subjektive straffbarhetsvilkårene, tilregnelighet og nødvendig skyld.

Tiltalte var underlagt judisiell observasjon før hovedforhandlingen, først og fremst for å undersøke om han var psykotisk i gjerningsøyeblikket, jfr. strl. § 44. De rettsoppnevnte sakkyndige, psykologspesialist Grøndahl og psykiater Ikdahl avga sin rettspsykiatriske erklæring den 10.12.12. hvor de konkluderte slik:

1. Observanden, A, født 0.0.1969 ansees ikke psykotisk på tiden for de påklagede handlinger.
2. Observanden ansees ikke å ha vært bevisstløs eller handlet under en sterk bevissthetsforstyrrelse på tiden for de påklagede handlinger.
3. Observanden ansees ikke å være psykisk utviklingshemmet i høy eller lettere grad.
4. Observanden har ikke hatt sterkt svekket evne til realistisk vurdering av sitt forhold til omverdenen.

Psykiater Ikdahl fulgte forhandlingene og kom med samme konklusjon da han avga sin forklaring mot slutten av forhandlingene.

Sakkyndig vitne psykolog Friberg forklarte at han hadde 6 - 7 samtaler med tiltalte i Ringerike fengsel i perioden 18.10.12 til 18.04.13. Friberg forklarte at tiltalte har en beredskap pga en del paranoide forestillinger som slår ut når han føler seg presset, men at tiltalte ikke er psykotisk.

Aktor og forsvarer brukte liten tid på tema om tiltalte var psykotisk under forhandlingene. Retten finner det klart ut fra ovennevnte bevisførsel, og for så vidt også øvrig bevisførsel, at tiltalte ikke var psykotisk på tidspunktet for de handlinger som er omtalt i tiltalen.

Retten finner det videre klart at tiltalte handlet med forsett når det gjelder alle handlinger som er beskrevet i de to tiltalene. Både de objektive og subjektive straffbarhetsvilkår er oppfylt, og tiltalte skal dømmes etter begge de to tiltalene.

Straffespørsmålet

Tiltalte skal dømmes for sju trusler, rettstridig atferd overfor aktør i rettsvesenet, ved tre tilfeller å ha oppbevart hasj etter strl. § 162, 1. ledd og i et tilfelle oppbevart hasj etter legemiddeloven og i tillegg en fartsovertredelse.

Tiltalte har vært domfelt seks ganger før.

Aktor nedla påstand om forvaring, mens forsvarer hevdet at tiltalte burde få ordinær, tidsbestemt fengselsstraff.

Retten vil først se på om vilkårene for forvaring er til stede. Et hovedvilkår for å idømme forvaring er at tiltalte har begått en alvorlig forbrytelse som omfattes av straffeloven § 39c nr. 1. I tillegg til de konkret angitte forbrytelsene som er ramset opp der er nevnt alternativet «... eller en annen alvorlig forbrytelse som krenker andres liv, helse eller frihet». Dette alternativet er det aktuelle i vår sak.

I forarbeidene til denne bestemmelsen går det fram at alvorlige trusler kan falle innunder strl. § 39c nr. 1. Det vises til Ot.prp.nr.87 (1993-1994) side 111 hvor følgende framgår:

Nr. 1 omfatter også andre alvorlige forbrytelser som har krenket eller utsatt for fare andres liv, helse eller frihet. Eksemplene er sprengning (straffeloven § 148), flykapring (§151a) og forgiftning av drikkevann (§ 152). Alvorlige trusler (§227) hører også med til denne gruppen. Når det gjelder trusler, vil det vanligvis ikke være tilstrekkelig at trusselen ble oppfattet som alvorlig, og at det foreligger en overtredelse av § 227. Det må også bevises at trusselen - som må være av kvalifisert art - var alvorlig ment. I dette ligger at det må være overveiende sannsynlig at den som framsatte trusselen, ville ha realisert den dersom visse, nærliggende forutsetninger var oppfylt. At bare trusler av kvalifisert karakter rammes, følger av forvaringens formål. Det er de særlig farlige volds- og voldspregede forbrytelser samfunnet skal beskyttes mot.

Retten forstår bestemmelsen slik at det ikke er nok at en alvorlig trussel er framsatt. Det må i tillegg være overveiende sannsynlig at den som truer ville ha gjort alvor av trusselen dersom visse nærliggende omstendigheter forelå.

Aktor har vist til en avgjørelse fra Borgarting av 22.08.07 (LB-2007-78382) hvor alvorlige trusler førte til en forvaringsdom. Dommen er avsagt under dissens, men ble ikke sluppet inn for Høyesterett ved anke dit. I denne saken fant flertallet at det var overveiende sannsynlig at tiltalte under nærliggende forutsetninger ville realisere trusselen om å voldta en kvinne. Han hadde tidligere forsøkt å begå en voldtekt, og han hadde bedt kvinnen komme og «suge ham». Han hadde også uttrykt at han sterkt savnet en dame. Mindretallet mente det ikke var noen kvalifisert og reell fare for at de handlingene siktede truet med ville bli gjennomført.

Spørsmålet er så om det er ført bevis for at det er overveiende sannsynlig at tiltalte ville gjennomføre truslene i vår sak. Aktor viste til at tiltalte i noen av de tidligere dommene har blitt domfelt for skadeverk og at han i tillegg har tent på småbruket sitt i X. Når det gjelder dommene på skadeverk fra 2009, 2010 og 2011 som gjaldt henholdsvis skadeverk på en politibil, knusing av deler av inngangsdøra til X lensmannskontor og ødeleggelse av telefon og glassvegg i Ringerike fengsel, samsvarer ikke dette med de alvorlige truslene han framsatte og ble dømt for i de to førstnevnte dommene. Dette at han tente på sitt eget hus på småbruket i X som etter det retten har forstått var i dårlig forfatning, etter å ha sagt opp forsikringen på dette, kan heller underbygge at tiltalte under gitte omstendigheter skulle kunne gjøre alvor av de framsatte truslene. Tiltalte har også i de tidligere dommene truet med å skade eller drepe personer, men har aldri skadet noen. Han har også truet med store materielle ødeleggelser, men har heller ikke gjennomført dette. Retten mener etter at det ikke er ført bevis for at det er overveiende sannsynlig at tiltalte hadde tenkt å gjennomføre noe av det han truet med, hverken mot personer eller bygninger.

Hovedvilkåret for ilegge en forvaringsstraff foreligger ikke, og retten skal utmåle en tidsbestemt straff.

De alvorligste forholdene denne gang er de sju truslene. I alle sju tilfellene truet tiltalte med å sprengre både en rekke mennesker og en eller flere bygninger i luften. Det foreligger således særdeles skjerpene omstendigheter og straffen skal utmåles etter strl. § 227, 2. straffalternativ.

Overtredelsen av strl. § 132a anses også alvorlig. Sterke allmennpreventive hensyn tilsier en streng straff for å forhindre at folk i politiet må oppleve å motta trusler for utføring av sitt arbeid. Etter rettspraksis er det er her tale om hvert fall et par, tre måneder fengselsstraff.

Når det gjelder ulovlig befatning med hasj, vil befatning med rundt 100 gram hasj etter rettspraksis gi et par måneders fengselsstraff. Det vises for eksempel til avgjørelse fra Agder lagmannsrett av 14.05.12 (LA-2012-18266). For tiltalte er det tale om befatning med mellom 120 og 130 gram hasj.

Øvrige forhold etter hovedtiltalen vil telle som straffeskjerpene momenter.

Det er vanskelig å finne parallelle tilfeller i rettspraksis når det gjelder så grove trusler som tiltalte har kommet med. Dette ble også påpekt av både forsvarer og aktor.

Retten mener at dommen fra Borgarting lagmannsrett av 12.06.12 (LB-2012-68482) kan gi en viss veiledning. Mullah Krekar ble dømt for fire trusler hvor det forelå særdeles skjerpene omstendigheter og ett tilfelle av grov uaktsom motarbeiding av rettsvesenet, jfr. strl. § 132a, 1. ledd bokstav a. Krekar ble her dømt til 2 år og 10 måneders fengsel.

I dommen om Krekar nevnes også en avgjørelse fra Høyesterett inntatt i Rt-1997-815 hvor en tidligere straffet mann ble dømt til 1 år og 6 måneder for overtredelse av strl. § 227, 2. straffalternativ samt frihetsberøvelse. Domfelte hadde her truet en drosjesjåfør om å kjøre rundt i byen mens han holdt en kniv mot sjåførens hals. Domfeltes motiv var «et rop om hjelp.» Dommen var imidlertid en fellesstraff med tidligere betinget dom for blant annet knivtrusler.

Retten viser til at straffenivået for volds- og integritetskrenkelser ligger klart høyere i dag enn i 1997.

Straffen må sees i sammenheng med truslenes grovhet. Ved alle sju trusler ble det truet med å sprengre mange folk i luften og gjøre store materielle skader. Som det framgår av gjengivelse av vitneforklaringene foran, har truslene effekt på noen av vitnene som mottok dem den dag i dag. Flere av vitnene ble svært skremt den gang de mottok truslene.

I tillegg førte tiltaltes handlinger til båndlegging av store ressurser. Det vises til vitneforklaring fra vitnet E (gjengitt foran under post I a). Den største båndleggingen var likevel antakelig politiets beredskap rundt 01.10.12. Politiet var da på jakt etter tiltalte etter de tre sprengningstruslene som han ringte inn denne morgenen, kombinert med vitnet Rensels innringning til politiet etter at Rensel hadde møtt tiltalte på en bensinstasjon denne morgenen. Der observerte Rensel at tiltalte tanket opp diesel på plastkanner. Tiltalte tok også kontakt med Rensel og uttalte blant annet at «nå har jeg lastet hele lastepanet fullt av diesel så nå kan jeg sprengre alle til helvete» eller lignende. Han uttalte også at han ville gjøre akkurat som B gjorde, og at han skjønte godt at B gjorde det han gjorde da han sprengte bomben i Oslo.

Vitnene Quist og Strand fra politiet forklarte at politiet vurderte situasjonen som uavklart den 01.10.12. De hadde ikke kontroll på tiltalte og fryktet hva han kunne finne på. Tatt i betraktning av at Stortinget åpnet den 02.10.12 var situasjonen ekstra sårbar. De besluttet derfor «å sette stab» som tar over og styrer alle politiets operasjoner istedenfor politiets linjeledelse. I Søndre Buskerud politidistrikt ble alle tilgjengelige ressurser brukt. I tillegg kalte de på ressurser fra fire andre politidistrikt, nemlig fra Oslo, Østfold, Nordre Buskerud og Follo. Politihelikopteret var også i beredskap. Det var stående bevæpning fram til åpningen av Stortinget var over. Den 3.10 ble ressursbruken noe nedjustert, og de fant også bilen til tiltalte denne dagen. Den 04.10 lokaliserte de også tiltalte som hadde gått i dekning hos en venninne i Lier, etter at hun hadde hjulpet ham å sette fra seg bilen i Tranby.

Tiltalte ble dømt for trusler så seint som i dommene fra 2009 og 2010. Det er straffeskjerpene at tiltalte har vært dømt for trusler flere ganger før, og også så nært i tid. Det virker som tiltalte ikke tar inn over seg alvoret i disse handlingene. Gjentakelse av handlingene er straffeskjerpene, jfr. strl. § 61.

Forsvarer og tiltalte har hevdet at straffen bør settes ned, da tiltalte handlet i berettiget harme. Det vises til strl. § 56, b.

Forsvarer har vist til at tiltalte hadde hatt et møte med Kriminalomsorg i frihet den 25.07.11, hvor kriminalomsorgen hadde blitt svært bekymret. De oppfattet at tiltalte framsto som ustabil, og at han identifiserte seg med B. De kontaktet politiet om dette. Politiet valgte å utferdige en beslutning om avhenting

av tiltalte for å framstille tiltalte for lege. Politiet ønsket at legen skulle vurdere om det var nødvendig med tvangsinnleggelse. Tiltalte har selv forklart at dette må ha berodd på misforståelse, da han aldri har identifisert seg med B.

Da beslutningen var fattet, etterlyste Nordre Buskerud politidistrikt tiltalte internt i politiet. Utlysningen ble plukket opp av en tjenestemann i Haugaland og Sunnhordaland politidistrikt og ved en feil sendt ut til feil adressat ved at vedkommende trykket på ekstern adresseliste istedenfor intern adresseliste. Utlysningen gikk dermed blant annet ut til media, istedenfor internt i politiet slik meningen var. Da politiet ble oppmerksomme på det ut på formiddagen 27.07.11, opplyste politiet media om feilen. I mellomtiden hadde imidlertid mange aviser og andre medier trykket nyheten. Mediene slettet deretter nyheten fra sine nettsider. Så vidt retten har forstått er dette stoffet likevel ikke helt borte fra nettet.

Forsvarer har vist til at den eksterne utlysningen har vært en stor belastning for tiltalte. Utlysningen gikk ut på at han var en farlig mann som identifiserte seg med B. Det var også bilder av tiltalte i utlysningen.

Videre har forsvarer vist til at tiltalte som følge av utlysning til feil adressater krevde erstatning fra politiet. Det tok imidlertid lang tid fra tiltalte reiste krav om erstatning overfor POD til han fikk svar på sin henvendelse. Av framlagt korrespondanse kan det se ut som erstatningskravet ble fremmet 05.12.11 fra tiltaltes advokat, og purring mottatt den 07.02.12 hos POD. POD orienterte så tiltaltes advokat den 13.03.12 om at saken var sendt videre til Haugaland og Sunnhordaland politidistrikt som i brev til tiltaltes advokat av 01.06.12 meddelte at de mente at vilkårene for å kreve erstatning ikke var oppfylt. Det var dermed ikke aktuelt å utbetale erstatning til tiltalte.

Tiltalte adresserte også saken sin til Sivilombudsmannen. Retten er enig i den oppsummering av saksbehandlingen som Sivilombudsmannen gjorde i sitt brev til POD den 09.11.12:

Spredning av personsensitive, og i dette tilfellet alvorlige og belastende personkarakteristikker, til media er som nevnt en alvorlig sak. I dette tilfellet gjorde også de spesielle omstendighetene at rekkevidden av saken trolig ble større enn hva som ellers ville vært tilfellet. Opplysninger som publisert på Internett kan også være svært vanskelig å få fjernet, og det kan skape problemer og ubehageligheter for personen det gjelder i lang tid, selv om feilen ble oppdaget og skaden forsøkt begrenset kort tid etter at meldingen gikk ut.

Ut fra sakens alvorlighetsgrad synes jeg Politidirektoratet burde hatt tettere oppfølging av saken. En beklagelse for det som har skjedd overfor A ville vært på sin plass.

Når det gjelder saksbehandlingen av erstatningsaken er det uheldig at A og hans advokat ikke ble holdt orientert om saksfremgangen. Det fremstår også som påfallende at det tok tre måneder før saken ble oversendt fra Politidirektoratet til Haugaland og Sunnhordaland politidistrikt for vurdering.

Retten finner likevel ikke at strl. § 56 b om berettiget harme kan komme til anvendelse.

For det første viser retten til at tabben fra politiet ble gjort i juli 2011 og de straffbare handlingene er foretatt i henholdsvis mai og oktober 2012. Det er således ingen nærhet i tid mellom hendelsene. Så har retten forstått forsvarer slik at dette at det tok så lang tid å behandle saken hos POD har gjort at tiltalte av den grunn ikke ble ferdig med saken og ble mer og mer fortvilet. Uansett vil ikke dette gjelde for truslene tiltalte kom med i oktober 2012, da politiet på dette tidspunktet endelig hadde svart at det ikke var aktuelt med erstatning. Dette svaret kom i juni 2012 og ble slik retten har forstått ikke påklaget.

Hovedpoenget for retten blir likevel at den krenkelsen tiltalte hadde opplevd ikke står i forhold til de sju svært alvorlige truslene tiltalte ringte inn henholdsvis i mai og oktober 2012. Dess mer alvorlig forbrytelsene er, desto mer alvorlige må krenkelsen tiltalte har opplevd være for at hans harme skal anses berettiget. Retten kan således ikke se at harmen framstår som berettiget og at straffen skal settes ned av den grunn.

Tiltalte har innrømmet overtredelse av hovedtiltalens post III og V som gjelder befatning med hasj. Han skal etter strl. § 59, 2. ledd ha noe fradrag i straffen for dette.

Retten har etter dette kommet til at straffen settes til 3 år. Straffeloven § 59, 2. ledd, § 61, § 62, 1. ledd og § 63, 2. ledd er ivarettatt.

Tiltalte hadde sittet varetektsfengslet i 286 dager per 16.05, og har per 23.05 krav på fradrag for 293 dager i varetekt.

Saksomkostninger

Aktor nedla ikke påstand om saksomkostninger. Retten er enig i at saksomkostninger ikke bør ilegges, jfr. strpl. § 437.

Dommen er enstemmig.

Slutning:

A, født 0.0.1969, dømmes for overtredelse av;

Straffeloven § 227, 2. straffalternativ (sju tilfeller)

Straffeloven § 132a, 1. ledd, b), jfr. 2. ledd, jfr. 4. ledd, 1. straffalternativ

Straffeloven § 162, 1. ledd (tre tilfeller)

Vegtrafikkloven § 31, 1. ledd jfr. § 5 jfr. skiltforskriften § 8, skilt 362 «Fartsgrense»

Legemiddelloven § 31, 2. ledd jfr. § 24, 1. ledd, alt sammenholdt med § 59, 2. ledd, § 61, § 62, 1. ledd og § 63, 2. ledd til fengselsstraff i 3 - tre - år.

Varetekt kommer til fradrag med 293 dager.